

Uzasadnienie kandydatury

Kandydaturę prof. Marka Konarzewskiego zgłaszamy ze względu na jego osiągnięcia jako dotychczasowego Prezesa PAN, które w naszym przekonaniu dają rękojmię kontynuacji rozwoju Akademii.

Prof. Marek Konarzewski obejmował funkcję Prezesa PAN w nader niesprzyjających okolicznościach:

- Akademia była skłócona wewnętrznie – środowisko instytutów PAN weszło w otwarty konflikt z kierownictwem PAN i korporacją PAN, czego świadectwem była aktywność nieformalnej struktury - Porozumienia Instytutów Naukowych PAN (PIN PAN).
- Akademia była skłócona z innymi podmiotami systemu nauki i szkolnictwa wyższego w skutek wysoce niefortunnego pomysłu utworzenia Uniwersytetu PAN (UPAN).
- Decydenci polityczni (m.in. kolejni dwaj ministrowie MNiSW) uważali PAN za instytucję wymagającą, jeśli nie likwidacji, to bardzo radykalnych zmian – w tym kierunku poszły przygotowane w ministerstwie dwa projekty ustawy o PAN.

W trakcie kończącej się kadencji Prezes Marek Konarzewski doprowadził do zażegnania konfliktu między środowiskiem instytutów PAN a korporacją oraz kierownictwem PAN, czego najlepszym dowodem jest zaprzestanie działalności przez PIN PAN. Ponadto przywrócony został klimat zaufania i owocnej współpracy z uczelniami wyższymi, w szczególności z ich instytucjonalną reprezentacją - KRASP. Co równie ważne, zażegnane zostało

niebezpieczeństwo wprowadzenia niekorzystnych rozwiązań ustawowych, między innymi: znoszących podporządkowanie PAN urzędowi Premiera, trwale konfliktujących instytuty i korporację PAN oraz umożliwiających ministrowi nauki przejmowanie majątku Akademii.

W czasie kadencji prof. Marka Konarzewskiego jako Prezesa PAN doszło do:

- Przygotowania głębokiej noweli ustawy o PAN, będącej wynikiem długich negocjacji MNiSW ze środowiskiem Akademii. Ten najważniejszy dla PAN akt prawny wkrótce ma być procedowany jako ustawa rządowa. Zostało to osiągnięte po wielu nieudanych próbach tworzenia ustawy i kilkunastu latach bezowocnych dyskusji o tym, co trzeba zmienić w PAN.
- Został uchwalony nowy statut PAN. Był to niewątpliwie manifest woli zreformowania Akademii od wewnątrz. Statut przyniósł wiele ważnych, nowych rozwiązań. Do szczególnie istotnych należy utworzenie dwóch ciał: Zgromadzenia Dyrektorów Instytutów PAN oraz Rady Przewodniczących Komitetów Naukowych PAN. Zgromadzenie Dyrektorów okazało się kluczowe w procesie negocjacji i przygotowywania noweli ustawy o PAN oraz podziału środków finansowych. Rada Przewodniczących odgrywa nieocenioną rolę w aktywizacji działalności Komitetów PAN.
- Uchwalony został regulamin wyboru członków Akademii, który usunął niejasności dotyczące sposobu głosowania i wyłaniania kandydatów na Wydziałach.
- Uchwalony został regulamin wyboru członków Komitetów Naukowych PAN, który wprowadził jasne kryteria tworzenia komitetów oparte na deklaracji biernego prawa wyborczego pośród osób biorących udział w wyborach. W ten sposób zbędne stały się arbitralne decyzje dotyczące likwidacji komitetów, co miało miejsce w przeszłości.
- Uchwalone zostały regulaminy funkcjonowania Komitetów Naukowych i Problemowych PAN, które dały nieskrępowaną swobodę w podejmowaniu inicjatyw uchwałodawczych. Przełożyło się to natychmiast na wzrost ich aktywności.
- Uchwalony został regulamin wyboru władz Akademii zawierający w załączniku wzór karty do głosowania, który normuje te kwestie.

Powyższe zmiany przepisów usprawniły funkcjonowanie Akademii, porządkując i unowocześniając procesy zarządcze. Ponadto zmieniła się struktura wewnętrzna Akademii:

- Po 75. latach istnienia PAN powstał Oddział PAN w Warszawie, który skupia ok. 40% członków krajowych.
- Powstały dwa nowe Instytuty Naukowe PAN: Międzynarodowy Instytut Astrofizyki Cząstek PAN oraz Międzynarodowy Instytut Chemii Analitycznej PAN.
- Dokończona została likwidacja niewydolnego Instytutu Parazytologii PAN.
- Zlikwidowany został ułomny Polski Instytut Studiów Zaawansowanych „Piaś”, a jego zasoby zasiliły Instytut Sławistyki PAN.
- Ustanowiona została Nagroda PAN, a jej pierwsza edycja przyczyniła się do wzrostu prestiżu Akademii.
- Przywrócony został zwyczaj 2-dniowych Zgromadzeń Ogólnych PAN, co zwiększyło integrację korporacji i umożliwiło efektywniejszą wymianę informacji. Czerwcowe ZO PAN, goszczone przez Muzeum Historii Polski zyskało specjalną oprawę, będącą częścią obchodów 75. rocznicy powołania Akademii.

Nastąpiła pełna elektronizacja procesów zarządczych wewnątrz Kancelarii. Został stworzony Elektroniczny System Obsługi Wyborów (ESOW), dzięki któremu w wyborach na członków Akademii, Akademii Młodych Uczonych i członków Komitetów Naukowych wzięła udział rekordowa liczba osób.

Wypełniając swą misję, PAN stała się efektywnym zapleczem kompetencyjnym Rządu RP. Akademia zaangażowała się w rozwiązanie najważniejszych problemów Polski takich jak: projektowanie Centralnego Portu Komunikacyjnego, zapobieżenie katastrofalnym powodziom w Kotlinie Kłodzkiej i zastosowanie polskiej myśli technicznej w modernizacji sił zbrojnych. Głos PAN był również istotny w dyskusji nad przyszłym mechanizmem ewaluacji jednostek naukowych i systemem finansowania nauki.

Akademia stała się znacznie bardziej widoczna w sferze medialnej. Nastąpił istotny wzrost obecności PAN w mediach, gdzie pojawiło się ponad 250 tys.

publikacji, których łączny zasięg wyniósł 4,3 mld kontaktów z odbiorcami, a wartość ekwiwalentu reklamowego (AVE) osiągnęła 1,7 mld zł. Czasopismo „Academia” zyskało portalową odsłonę i coraz silniej przebija się do mediów głównego nurtu.

Głównym osiągnięciem kończącej się kadencji Prezesa Marka Konarzewskiego jest zmiana percepcji Akademii wśród polityków i w społeczeństwie: z instytucji głęboko zakotwiczonej w XX wieku, nieposługującej się współczesnymi narzędziami komunikacji, o niewystarczającym wkładzie w życie społeczne, Akademia stała się nowoczesną instytucją biorącą czynny udział w procesach decyzyjnych i legislacyjnych Rządu, inicjującą przedsięwzięcia służące obronności Polski, aktywnie uczestniczącą w procesie reformy nauki. Stąd też kandydatura prof. Marka Konarzewskiego na funkcję Prezesa PAN zasługuje na pełne poparcie.